

ПРАВО НА ЖИТЛО ДЛЯ ДІТЕЙ-СИРІТ

Відсутність житла – одна з найактуальніших проблем для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа,

Як відомо, в Україні на законодавчому рівні закріплено обов'язок держави піклуватися про захист житлових прав дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа.

Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» (далі – Закон) встановлює два напрями захисту житлових прав дітей зазначених категорій, а саме:

- 1) збереження житла, яке вже належить їм на правах власності або на правах користування;
- 2) надання нового житлового приміщення.

Збереження житла за дітьми-сиротами, дітьми, позбавленими батьківського піклування, а також осіб із їх числа

Законом передбачено, що за дітьми-сиротами, дітьми, позбавленими батьківського піклування, а також осіб з їх числа зберігається право на житло, у якому вони проживали з батьками або іншими родичами до моменту встановлення опіки/піклування, влаштування в прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Відповідальність за збереження житла та повернення його дітям після завершення терміну їх перебування в сім'ї опікуна або піклувальника, прийомній сім'ї, дитячому будинку сімейного типу, закладі для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, несуть місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, розташовані за місцем знаходження такого нерухомого майна.

З метою забезпечення збереження цього нерухомого майна державні адміністрації та органи місцевого самоврядування можуть вживати певних заходів.

1. Встановлення опіки над майном

Рішення про встановлення опіки над майном дітей приймається державною адміністрацією або виконавчим органом місцевої ради за місцем знаходження майна за поданням Служби у справах дітей, яка веде облік нерухомого майна, що належить дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування.

Особі, яка призначається опікуном над майном дитини, Служба у справах дітей видає рішення про встановлення опіки над майном, копію опису майна, копії документів, що підтверджують право власності дитини на майно, і забезпечує передачу майна дитини на підставі акта прийому-передачі.

Рішення про припинення опіки над майном приймається в разі втрати дитиною статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, досягнення дитиною повноліття, надання дитині повної цивільної дієздатності, відмови опікуна над майном від виконання своїх обов'язків, смерті опікуна над майном, смерті дитини.

2. Встановлення заборони на відчуження житла

Законом визначено, що житлові приміщення, у яких проживали діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, не можуть бути відчужені без згоди на це органів опіки та піклування, що може надаватися тільки в разі гарантування збереження права на житло таких дітей.

Суд у разі позбавлення батьків батьківських прав або відібрання дитини без позбавлення батьківських прав одночасно повинен накладати заборону на відчуження майна дітей, про що повідомляється нотаріальна контора за місцем знаходження майна та житла.

3. Укладення договору про утримання й збереження житла

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 866 від 24.09.2008 «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини» місцеві державні адміністрації та виконавчі органи місцевих рад для збереження й утримання житла дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, мають право укладати договори про утримання й збереження житла з організаціями, на балансі яких воно перебуває (житлово-будівельні кооперативи, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків тощо).

4. Оплата квартирної плати та комунальних послуг державою

Закон передбачає, що до моменту працевлаштування випускників закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на обліку в державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, квартирна плата та плата за комунальні послуги здійснюються місцевими державними адміністраціями за місцем знаходження житла.

5. Сприяння в оформленні права власності на житло

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини» від 24.09.2008 № 866, у разі, коли право користування житлом є тільки у дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, місцева державна адміністрація або

виконавчий орган місцевої ради за місцем знаходження житла за заявою законного представника дитини та клопотанням Служби у справах дітей вживає заходів для передачі його у власність дитини.

6. Сприяння в отриманні спадщини

Відповідно до тієї ж Постанови якщо дитина-сирота, дитина, позбавлена батьківського піклування, є спадкоємцем майна, місцева державна адміністрація, виконавчий орган місцевої ради за місцем походження дитини призначає особу, яка буде представляти інтереси дитини в здійсненні права на спадкування.

Забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа

1. Сприяння в постановці на квартирний облік і соціальний квартирний облік

У разі якщо в дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, відсутнє житло, яке належить їй на праві власності або праві користування, або якщо повернення в це житло неможливе, то після досягнення дитиною 16-річного віку вона має право стати на квартирний облік і на соціальний квартирний облік за місцем свого походження або проживання до моменту встановлення опіки/піклування, влаштування в прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

На квартирний облік беруться громадяни України, які потребують поліпшення житлових умов відповідно до «Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР», затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР і Української Республіканської Ради професійних спілок № 470 від 11.12.1984 з наступними змінами.

На соціальний квартирний облік беруться громадяни України, які користуються правом на соціальне житло відповідно до Закону України «Про житловий фонд соціального призначення». Соціальний квартирний облік ведеться відповідно до «Порядку взяття громадян на соціальний квартирний облік, їх перебування на такому обліку та зняття з нього», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України № 682 від 23.07.2008.

Заява про постановку на квартирний облік і соціальний квартирний облік може бути подано Службою у справах дітей, опікуном/піклувальником, прийомними батьками, батьками-вихователями, адміністрацією установи, де проживає дитина.

2. Надання соціального житла

Законом встановлено, що в разі, коли в дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа після завершення перебування у відповідних закладах, дитячому будинку сімейного типу, прийомній сім'ї або завершення терміну опіки/піклування відсутнє житло, то місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування забезпечують їх упорядкованим соціальним житлом протягом місяця.

Соціальне житло – це житло з житлового фонду соціального призначення, що надається громадянам України, які потребують соціального захисту, у користування на підставі договору найму на певний строк. Користування соціальним житлом є платним. Плата за житло в житловому фонді соціального призначення складається з плати за оренду житла, утримання житлових будинків і прибудинкових територій, комунальні послуги. Орган місцевого самоврядування встановлює розмір плати за соціальне житло для кожного наймача такого житла індивідуально.

Важливо. За даними офіційного сайту Міністерства соціальної політики України, у 2017 році завдяки субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам було придбано 468 квартир соціального житла для 579 осіб з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа. Як повідомляється на сайті, у 2018 році фінансування за відповідною програмою збільшено в 1,9 рази й склав 517 726,7 тис. грн.

3. Надання жилого приміщення в соціальному гуртожитку

Відповідно до Закону України «Про житловий фонд соціального призначення» орган місцевого самоврядування, який прийняв рішення про взяття на соціальний квартирний облік громадянина, для якого соціальне житло є єдиним місцем проживання, одночасно, за письмовою заявою зазначеного громадянина, приймає рішення про надання йому жилого приміщення в соціальному гуртожитку протягом усього терміну його перебування на соціальному квартирному обліку. У Кривому Розі такий соціальний гуртожиток працює за адресою: м.Кривий Ріг, вул.Сиволапа, 42.

Для захисту прав та інтересів дітей, в тому числі і з питання захисту прав дітей-сиріт на житло призначається безоплатний адвокат, який гарантований державою.

Для вирішення питань щодо спадщини, отримання аліментів, поновленні на роботі та інших правових питань, ви можете звертатися за консультацією до Широківського бюро безоплатної правової допомоги, що знаходиться за адресою: **м. Кривий Ріг (ж-м Ингулець) вул.Каткова, буд.25, телефон бюро: 067- 398-78-39, або за номером Всеукраїнської гарячої лінії системи надання безоплатної правової допомоги: 0 800 21 31 03 (цілодобово, безкоштовно)**